

Број:001009718 2024 50911 003 000 012 005 04 009

Деловодни број: 1-03-3400-7/24-8

Датум: 26.04.2024.

Београд

ИЗВЕШТАЈ

о спроведеним јавним консултацијама о Нацрту правилника о висини и начину плаћања средстава које привредни субјекти плаћају Регулаторном телу за електронске комуникације и поштанске услуге за административне трошкове настале приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења

На основу члана 29. став 1. тачка 4) и ст. 4. и 5. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС”, број 35/23, у даљем тексту: Закон), Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Регулатор) објављује Извештај о резултатима спроведених јавних консултација о Нацрту правилника о висини и начину плаћања средстава које привредни субјекти плаћају Регулаторном телу за електронске комуникације и поштанске услуге за административне трошкове настале приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења (у даљем тексту: Нацрт правилника).

Доношење наведеног правилника иницирано је доношењем Закона, који је Народна скупштина Републике Србије донела на Другој седници Првог редовног заседања у 2023. години, 28. априла 2023. године и који је ступио на снагу 7. маја 2023. године.

У складу са чл. 36. и 37. Закона, Регулатор је спровео јавне консултације о Нацрту правилника у периоду од 21. марта 2024. године до 20. априла 2024. године, како би све заинтересоване стране биле благовремено и правилно информисане о предложеним решењима, чиме би се омогућило да дају и свој допринос даљем унапређењу предложених решења.

Текст Нацрта правилника објављен је на званичној веб презентацији Регулатора <https://www.ratel.rs/cyr/blog/javne-konsultatsije-o-natsrtu-pravilnika-o-visini-i-nachinu-platshanja-sredstava-koje-privredni-subjekti-platshaju-regulatornom-telu-za-elektronske-komunikatsije-i-poshtanske-usluge-za-administrativne-troshkove-nastale-prilikom-upravljanja-kontrole-i-sprov>, као и на порталу Е-консултације, а сва заинтересована лица била су у могућности да своја мишљења доставе и електронским путем.

Као резултат спроведених јавних консултација, Регулатору су достављена мишљења од стране Предузећа за телекомуникације Телеком Србија акционарско друштво, Београд (у даљем тексту: Телеком Србија а.д.), A1 Srbija d.o.o. (у даљем тексту: A1 d.o.o.), DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE ORION TELEKOM DOO BEOGRAD- ZEMUN (у даљем тексту: Orion telekom d.o.o.), Пословно удружење Савет страних инвеститора (у даљем тексту: Савет

страних инвеститора) и CETIN d.o.o. Beograd-Noví Beograd (у даљем тексту: CETIN d.o.o.). Национална алијанса за локални и економски развој (у даљем тексту: NALED) је проследила мишљење Савета страних инвеститора, које је раније достављено Регулатору од овог удружења, уз напомену да достављене предлоге у потпуности подржавају.

У наставку Регулатор даје став у вези са поднетим мишљењима.

1. Телеком Србија а.д.

Примедба	Одговор Регулатора
1. Висина средстава, члан 2. став 1. тачка 2) „Висина средстава које привредни субјекти плаћају Регулатору за покривање административних трошкова насталих приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења утврђује се у складу са законом којим се уређује област електронских комуникација и овим правилником, на основу података о укупном приходу оствареном од обављања делатности електронских комуникација у претходној календарској години, у складу са врстом електронске комуникационе услуге, према врсти електронске комуникационе мреже и износи: 2) Услуге које се пружају преко осталих мрежа за приступ, укључујући и услуге приступа, изнајмљивање електронских комуникационих ресурса и инфраструктуре - 0,2% од укупног прихода оствареног од обављања делатности електронских комуникација у претходној календарској години, и то на део прихода који прелази износ од 80.000.000,00 динара, оствареног за наведене услуге; - до коначног утврђивања висине средстава из претходне алинеје, плаћа се аконтација у висини коначно утврђених средстава из претходне календарске године.“ Примедба: Телеком Србија а.д. сматра да је у Нацрту правилника неосновано увећана накнада за услуге које се пружају преко осталих мрежа за приступ укључујући и услуге приступа, изнајмљивање електронских комуникационих ресурса и инфраструктуре за 2,5 пута, односно 150% у	Примедба је размотрена и предлог се не прихвата. Регулатор је размотрио примедбу Телеком Србија а.д. и на првом месту наглашава да из текста примедбе није потпуно јасно на које „обе врсте услуга“ се Телеком Србија а.д. позвао. Уколико се под „обе врсте услуга“ мисли на поделу према врсти електронске комуникационе услуге, према врсти електронске комуникационе мреже, како је то текстом Правилника предвиђено, Регулатор истиче да Телеком Србија а.д. није једини привредни субјект на тржишту који обавља услуге из обе наведене групе, већ таквих привредних субјеката има више. Такође, Регулатор истиче да не стоје наводи да ће се привредном субјекту Телеком Србија а.д. „вишеструко повећати обавезе“. Наиме, Телеком Србија а.д. је привредни субјект који пружа услуге по оба основа (услуге које се пружају преко јавне мобилне електронске комуникационе мреже укључујући и услуге приступа преко јавне мобилне електронске комуникационе мреже, као и услуге које се пружају преко осталих мрежа за приступ, укључујући и услуге приступа, изнајмљивање електронских комуникационих ресурса и инфраструктуре), при чему је висина средстава коју плаћа Регулатору по првом основу умањена у односу на тренутно важећи подзаконски акт, док је

односу на накнаду из претходног правилника. Овакво регулаторно решење представља превелико оптерећење, искључиво за привредне субјекте који пружају обе врсте услуга и доводи Телеком Србија а.д. у неравноправни положај на тржишту у односу на остале учеснике, чиме се, према мишљењу Телеком Србија а.д., крше прописи о заштити конкуренције те тражи од Регулатора да прибави мишљење Комисије за заштиту конкуренције у односу на ову чињеницу. Телеком Србија а.д. навео је да је правни основ за утврђивање средстава које привредни субјекти плаћају Регулатору висина административних трошкова, а не упоредна анализа земаља у региону и ЕУ, те је навео и примере Бугарске, Мађарске и Северне Македоније у којима је накнада утврђена у нижем износу. Уједно Телеком Србија а.д. упутио је на члан 16 ЕЕСС којим је прописано да се административни трошкови намећу привредним субјектима на транспарентан и пропорционалан начин којим се на најмању меру свде додатни административни трошкови, као и да надлежна тела објављују годишњи преглед својих административних трошкова и укупан износ наплаћених такси, ако постоји разлика између наведених износа извршава се усклађивање. Стога Телеком Србија а.д. предлаже да се измени члан 2. став 1. тачка 2) тако да се измени износ накнаде у складу са наведеним примерима из упоредне праксе и то тако да се дода нови став у складу са ЕЕСС, који гласи: „Регулатор објављује годишњи преглед својих административних трошкова и укупан износ наплаћених такси. Ако постоји разлика између наведених износа извршава се усклађивање.“ Такође, Телеком Србија а.д. је истакао да висина средстава коју привредни субјекти плаћају Регулатору није статична категорија, већ да се иста увећава са повећањем прихода привредних субјеката, указујући на то да су планирани приходи у	по другом основу увећана, уз напомену да је по оба основа предвиђено ослобађање до износа од 80.000.000,00 динара. Што се тиче молбе да Регулатор прибави мишљење Комисије за заштиту конкуренције, Регулатор истиче да је Нацрт правилника био на јавним консултацијама 30 дана, када је стручна и шира јавност имала прилику да достави своје мишљење о истом, укључујући и Комисију за заштиту конкуренције. Напомињемо да мишљење Комисије за заштиту конкуренције није претходни услов за доношење овог правилника. Што се тиче навода Телеком Србија а.д. да је правни основ за утврђивање средстава које привредни субјекти плаћају Регулатору висина административних трошкова, а не упоредна анализа земаља у региону и ЕУ, Регулатор истиче да је анализа упоредне праксе била усмерена, пре свега, на начин обрачуна висине средстава, где је пракса показала да је најчешће коришћена јединствена, недискриминаторна и технолошки неутрална стопа, као и да је одређени број регулатора увео минимални износ прихода изнад ког се утврђује висина средстава неопходних за покривање административних трошкова насталих у вези са регулацијом и надзором тржишта. У циљу фазног постизања јединствене (универзалне) стопе за обрачун висине средстава, Регулатор је прописао висине стопе из члана 2. овог Правилника. Регулатор је размотрио примедбу Телеком Србија а.д. да је неосновано увећана накнада за услуге које се пружају преко осталих мрежа за приступ, укључујући и услуге приступа, изнајмљивање електронских
---	--

финансијском плану Регулатора за 2024. годину у односу на 2023. годину порасли за 7%, чему је између осталог допринело и повећање прихода од накнада за обављање делатности електронских комуникација.	комуникационих ресурса и инфраструктуре и указује да је Правилник о висини накнада за обављање делатности електронских комуникација („Службени гласник РС“, број 93/10) у примени од 2010. године, те да висина накнада није мењана и усклађивана са променама које су настале на тржишту електронских комуникација у последњих 14 година. Ово је било могуће из разлога што је, раније важећим Законом о електронским комуникацијама на другачији начин било уређено финансирање Регулатора, односно сва средства од накнада по различитим основама су уплаћивана директно на рачун Регулатора и иста је Регулатор користио у складу са одобреним финансијским планом. Наведени начин финансирања је омогућио различита унапређења: унапређен је систем за мониторинг радиофреквенцијског спектра; изграђена је мрежа даљински управљаних контролно-мерних станица у руралу; изграђена је мрежа компактних даљински управљаних станица у урбаним срединама; набављена су мерна возила и мерна опрема; реконструисан је Контролно-мерни центар у Нишу и изграђен је приступни пут до објекта; успостављен је Портал приказа радиофреквенцијског спектра. Такође, уведено је редовно годишње упоредно мерење параметара квалитета мобилних мрежа и уступање детаљних резултата операторима; развијен је систем за мерење нивоа електромагнетског поља у урбаним срединама EMF; развијен је RATEL NetTest алат; унапређен је софтвер за предикцију електромагнетског поља, уз набавку пратећих база података; успостављена је база пренетих бројева; успостављена је база података о капацитетима који могу бити предмет
---	---

	заједничког коришћења и приступа; уведен је портал „Цене услуга“. У циљу побољшања пружања услуга крајњим корисницима успостављени су: интернет шалтер Регулатора, WiFi портал, мапе покривености и портал RF спектра. Сви напред наведени ресурси су од великог значаја за успешно остваривање надлежности Регулатора, као и за подизање квалитета услуга које привредни субјекти пружају крајњим корисницима. Регулатор је у обавези да континуирано одржава и унапређује све ове системе уз напомену да је у складу са Законом у обавези да у наредном периоду успостави нове регистре, евиденције и базе података укључујући и географски преглед распрострањености широкопојасне мреже. Унапређено је присуство Регулатора на међународном нивоу у телима ITU, CEPT, RSPG, BEREC, ENISA и друго. Доношењем Закона о информационој безбедности („Службени гласник РС”, бр. 6/16, 94/17 и 77/19), са изменама и допунама овог закона које су усвојене у новембру 2019. године, којим је Регулатор добио нове надлежности и шири делокруг послова, између осталог, наметнута је обавеза за повећањем броја запослених. Законом о информационој безбедности предвиђено је да је за послове Националног центра за превенцију безбедносних ризика у ИКТ системима обављањем послова координације, превенције и заштите од безбедносних ризика у ИКТ системима у Републици Србији на националном нивоу (у даљем тексту: Национални ЦЕРТ), надлежан Регулатор. Сходно томе, имплементиран је систем за откривање сајбер претњи, успостављена је сарадња и повезивање са домаћим и међународним организацијама у области
--	---

	информационе безбедности. Национални ЦЕРТ се финансира из средстава Регулатора и између осталог, надлежан је за координацију, превенцију и заштиту од безбедносних ризика у ИКТ системима од посебног значаја у које спадају и дигитална инфраструктура и електронске комуникације. Имајући у виду наведено Регулатор се, у складу са развојем тржишта и обимом послова који произлазе из овлашћења уређених прописима који регулишу област електронских комуникација, кадровски оснажио - број запослених је повећан за скоро 60% у односу на 2010. годину. Упркос томе, годинама у назад у годишњим извештајима Европске комисије о напретку Републике Србије се истиче потреба „обезбеђивања пуне финансијске и оперативне независности Регулатора у складу са правним тековима ЕУ и ојачавање кадровских капацитета за проактиван рад“. Новим Законом о електронским комуникацијама утврђене су нове надлежности Регулатора, као на пример: спровођење стручног надзора у области електронских комуникација; вансудско решавање спорова; вођење свеобухватне базе података о врсти, географској локацији и расположивости свих капацитета електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава; прикупљање информација о географској распрострањености широкопојасних мрежа и израда географског прегледа области у којима широкопојасна мрежа није доступна и није планирана њена изградња; регулација цена услуга роминга, цена терминације и других елемената цена услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама. С тим у вези је потреба за повећањем кадровских капацитета, услед добијених додатних надлежности, у смислу проширења делокруга рада, нових
--	--

	овлашћења и обавеза Регулатора. За разлику од ранијег начина финансирања Регулатора, када су сви приходи уплаћивани директно на рачун Регулатора, новим законским решењима предвиђено је да се накнаде за коришћење нумерације и радиофреквенцијског спектра, које су уређене посебним законом, уплаћују на посебан подрачун отворен код Управе за трезор, а средства за рад Регулатора обезбеђују се на начин уређен чланом 29. Закона. На основу свега наведеног предложено повећање је неопходно за успешно остваривање надлежности Регулатора и у складу је са упоредном праксом. Такође, постављање прага у односу на приходе привредних субјеката који имају обавезу плаћања висине средстава за покривање административних трошкова насталих приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења прописано је чланом 16. ЕЕСС и присутно у пракси држава у региону и ЕУ, те је циљ Регулатора да постављањем овог прага (од 80.000.000,00 динара) подстакне даљи развој привредних субјеката са малим тржишним учешћем и ограниченим приходима од ове врсте делатности и допринесе даљем развоју конкуренције и тржишта електронских комуникација, те примедба Телеком Србија а.д., као оператора са ЗТС на свим релевантним тржиштима, о неравноправном положају на тржишту није оправдана, уз напомену да је Телеком Србија а.д. по оба основа ослобођен до износа од 80.000.000,00 динара. Административни трошкови настали приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења, прописани чланом 16. ЕЕСС, између
--	---

	осталог, укључују трошкове међународне сарадње, усклађивања и нормизације, анализе тржишта, праћење усклађености и спровођење контроле тржишта, као и регулаторне послове на изради и спровођењу подзаконских аката и одлука Регулатора. Сагласно одредби члана 28. Закона, финансирање Регулатора се врши на основу финансијског плана који за сваку годину доноси Савет Регулатора. Финансијским планом су утврђени планирани укупни приходи и расходи Регулатора, укључујући и издвајања за средства резерви, као и елементи за одређивање трошкова зарада. Планирање прихода и расхода Регулатора се заснива на најбољој процени која је усклађена са познатим подацима о висини прихода и расхода из претходне календарске године. Детаљне информације о Финансијском плану и Финансијском извештају налазе се на веб презентацији Регулатора. У вези са предлогом да се дода нови став у складу са ЕЕСС, који гласи: „Регулатор објављује годишњи преглед својих административних трошкова и укупан износ наплаћених такси. Ако постоји разлика између наведених износа извршава се усклађивање“, Регулатор није сагласан са наведеним из разлога што је предложено уређено Законом. Такође, имајући у виду динамику доношења подзаконских аката у складу са Законом, као и почетак њихове примене у 2025. години, Регулатор ће поред постојећих почети и са обављањем послова на основу нових надлежности уређених Законом и подзаконским актима. С тим у вези прецизнија анализа административних трошкова је могућа у 2026. години, након чега ће сагласно члану 29. став 5. Закона Регулатор на годишњем нивоу вршити анализу административних трошкова насталих приликом
--	---

	управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења и по потреби вршити прилагођавање висине средстава, односно стопе за обрачун висине средстава.
2. Коришћење АОП 1005 Биланса успеха, члан 3. став 5. „Уколико привредни субјекти у прописаном року не доставе податке из става 2. овог члана, Регулатор ће у циљу утврђивања висине средстава за покривање административних трошкова насталих приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења, као основицу за обрачун користити укупне приходе из претходне календарске године исказане у Билансу успеха на АОП позицији 1005 – Приходи од продаје производа и услуга.“ Примедба: Телеком Србија а.д. изнео је мишљење да овај члан Нацрта правилника није у складу са чланом 29. став 1. тачка 4) Закона. Накнада се односи искључиво на приход настао од обављања делатности електронских комуникација и не постоји правни основ у Закону да се преко подзаконског акта уводи одредба која има казнени карактер и на основу које би Регулатор у одсуству података о приходу привредног субјекта, као основицу за обрачун користио укупне приходе из претходне календарске године исказане у Билансу успеха. Стога Телеком Србија а.д. предлаже брисање одредбе члана 3. став 5. Нацрта правилника.	Примедба је размотрена и предлог се прихвата. Регулатор је размотрио примедбу Телеком Србија а.д. и прихватио је исту, тако да се брише члан 3. став 5. Нацрта правилника.
3. Стручни надзор, члан 3. став 7. „Уколико се подаци достављени у ИФН обрасцу значајно разликују од података који су наведени у годишњем финансијском извештају, Регулатор ће у складу са овлашћењима прописаним законом којим се уређује област електронских комуникација покренути поступак стручног надзора над	Предлог се делимично прихвата. Регулатор је размотрио примедбу Телеком Србија а.д. и сматра да је могуће да до неслагања између предметних података дође услед људске грешке, те да је сврсисходно предвидети обавезу достављања исправке података

привредним субјектом.“ Предлог: Телеком Србија а.д. предложио је измену која гласи: „Уколико се подаци достављени у ИФН обрасцу разликују од података који су наведени у годишњем финансијском извештају, а исти нису производ очигледног превида у рачунању, односно техничке грешке, већ се из околности случаја може закључити да исти могу бити производ злоупотребе, Регулатор ће у складу са овлашћењима прописаним законом којим се уређује област електронских комуникација покренути поступак стручног надзора над привредним субјектом.“ Предложено регулаторно решење је неопходно, према мишљењу Телеком Србија а.д., како би се избегло непотребно спровођење стручног надзора у ситуацијама када је реч о очигледном превиду или техничкој грешци. Такође, везивање стручног надзора за случај када се достављени подаци из ИФН обрасца значајно разликују од података који су наведени у годишњем финансијском извештају није применљиво, према речима Телеком Србија а.д., с обзиром да је стандард „значајно разликују“ неодређен односно зависи од дискреционе процене, а не од норме, као и да у одређеним ситуацијама може бити последица грешке у рачунању и упису, а не у циљу злоупотребе.	са образложењем у најкраћем року, водећи рачуна да иста, не доведе до одуговлачења поступка. Регулатор ће „значајну разлику“ ценити у сваком конкретном случају, а иста се односи на такво одступање које може указивати на неисправност достављених података и захтева детаљнију проверу. Стога Регулатор, уноси измене у члан 3. став 7. тако да гласи: „Уколико се подаци достављени у ИФН обрасцу значајно разликују од података који су наведени у годишњем финансијском извештају, привредни субјект је у обавези да на захтев Регулатора, у најкраћем року а не дуже од 15 дана, достави Регулатору исправку података уз образложење настале разлике. У супротном, Регулатор ће у складу са овлашћењима прописаним законом којим се уређује област електронских комуникација покренути поступак стручног надзора над привредним субјектом.“
--	---

2. A1 d.o.o.

Примедба	Одговор Регулатора
1. Стручни надзор, члан 3. став 7. „Уколико се подаци достављени у ИФН обрасцу значајно разликују од података који су наведени у годишњем финансијском извештају, Регулатор ће у складу са овлашћењима прописаним законом којим се уређује област електронских комуникација покренути поступак стручног надзора над привредним субјектом.“	Примедба је размотрена и предлог се прихвата. Регулатор је размотрио примедбу A1 d.o.o. и сматра да је могуће да до неслагања између предметних података дође услед људске грешке, те да је сврсисходно предвидети обавезу достављања исправке података са образложењем у најкраћем року, водећи

Примедба: A1 d.o.o. сматра да је наведени члан сувише ригидан, с обзиром да неслагање између ИФН обрасца и података који су достављени у годишњем финансијском извештају може да представља резултат људске грешке при уносу и сабирању података. A1 d.o.o. такође наводи да је нејасно шта представља „значајну разлику“ и по основу ког критеријума би се утврђивало да ли је одређено одступање значајно или не. A1 d.o.o. предлаже измену овог члана, тако да гласи: „Уколико се подаци достављени у ИФН обрасцу значајно разликују од података који су наведени у годишњем финансијском извештају, привредни субјект је у обавези да, најкасније у року од 15 дана, достави Регулатору исправку података уз образложење настале разлике, у супротном, Регулатор ће у складу са овлашћењима прописаним законом којим се уређује област електронских комуникација покренути поступак стручног надзора над привредним субјектом.“	рачуна да иста, не доведе до одуговлачења поступка. Регулатор ће „значајну разлику“ ценити у сваком конкретном случају, а иста се односи на такво одступање које може указивати на неисправност достављених података и захтева детаљнију проверу. Стога Регулатор, уноси измене у члан 3. став 7. тако да гласи: „Уколико се подаци достављени у ИФН обрасцу значајно разликују од података који су наведени у годишњем финансијском извештају, привредни субјект је у обавези да на захтев Регулатора, у најкраћем року а не дуже од 15 дана, достави Регулатору исправку података уз образложење настале разлике. У супротном, Регулатор ће у складу са овлашћењима прописаним законом којим се уређује област електронских комуникација покренути поступак стручног надзора над привредним субјектом.“
---	--

3. Orion telekom d.o.o

Примедба	Одговор Регулатора
1. Висина средстава, члан 2. став 1. тачка 2) „Висина средстава које привредни субјекти плаћају Регулатору за покривање административних трошкова насталих приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења утврђује се у складу са законом којим се уређује област електронских комуникација и овим правилником, на основу података о укупном приходу оствареном од обављања делатности електронских комуникација у претходној календарској години, у складу са врстом електронске комуникационе услуге, према врсти електронске комуникационе мреже и износи:	Примедба је размотрена и не усваја се. Регулатор је размотрио примедбу Orion telekom d.o.o. да је предметна накнада одређена превисоко и да као таква не одговара/несразмерна је тренутним условима и општем стању на тржишту електронских комуникација у Републици Србији и указује да је Регулатор свеобухватно сагледао и анализирао све околности од значаја и утицаја у вези са повећањем. Пре свега, Правилником о висини накнада за обављање делатности електронских комуникација („Службени гласник РС“, број 93/10), који је у

2) Услуге које се пружају преко осталих мрежа за приступ, укључујући и услуге приступа, изнајмљивање електронских комуникационих ресурса и инфраструктуре - 0,2% од укупног прихода оствареног од обављања делатности електронских комуникација у претходној календарској години, и то на део прихода који прелази износ од 80.000.000,00 динара, оствареног за наведене услуге; - до коначног утврђивања висине средстава из претходне алинеје, плаћа се аконтација у висини коначно утврђених средстава из претходне календарске године.“ Примедба: Orion telekom d.o.o. сматра да је у Нацрту правилника висина накнаде од 0,2% од укупног прихода оствареног од обављања делатности електронских комуникација у претходној календарској години, и то на део прихода који прелази износ од 80.000.000,00 динара – за услуге које се пружају преко осталих мрежа за приступ, укључујући и услуге приступа, изнајмљивања електронских комуникационих ресурса и инфраструктуре, одређена превисоко и да као таква не одговара/несразмерна је тренутним условима и општем стању на тржишту телекомуникација у Републици Србији. Orion telekom d.o.o. истиче да образложење које се односи на повећање накнаде није пропраћено одговарајућом анализом стања на тржишту, односно не темељи се на егзактним параметрима, такође сматра да значајно повећање накнаде неће позитивно и стимулативно утицати на даљи развој тржишта, већ ће код већине оператора на тржишту проузроковати мању финансијску флексибилност и смањење инвестиција у нове технологије. Orion telekom d.o.o. сматра да Регулатор приликом упоредне анализе решења земаља у окружењу и Европске уније игнорише чињеницу да су малопродајне цене телекомуникационих услуга на поменути тржиштима за 20-50% скупље у односу на	примени од 2010. године, утврђена је висина накнаде која није мењана и усклађивана са промењеним околностима на предметном тржишту у последњих 14 година. Ово је било могуће из разлога што је, раније важећим Законом о електронским комуникацијама на другачији начин било уређено финансирање Регулатора, односно сва средства од накнада по различитим основама су уплаћивана директно на рачун Регулатора и иста је Регулатор користио у складу са одобреним финансијским планом. Наведени начин финансирања је омогућио различита унапређења: унапређен је систем за мониторинг радиофреквенцијског спектра: изграђена је мрежа даљински управљаних контролно-мерних станица у руралу; изграђена је мрежа компактних даљински управљаних станица у урбаним срединама; набављена су мерна возила и мерна опрема; реконструисан је Контролно-мерни центар у Нишу и изграђен је приступни пут до објекта; успостављен је Портал приказа радиофреквенцијског спектра. Такође, уведено је редовно годишње упоредно мерење параметара квалитета мобилних мрежа и уступање детаљних резултата операторима; развијен је систем за мерење нивоа електромагнетског поља у урбаним срединама EMF; развијен је RATEL NetTest алат; унапређен је софтвер за предикцију електромагнетског поља, уз набавку пратећих база података; успостављена је база пренетих бројева; успостављена је база података о капацитетима који могу бити предмет заједничког коришћења и приступа; уведен је портал „Цене услуга“. У циљу побољшања пружања услуга крајњим корисницима успостављени су:
--	--

цене услуга на домаћем тржишту, такође сматра да је новопредвиђена накнада несразмерна у односу на стопу инфлације/индекса раста цена на мало на територији Републике Србије у последње две године. Наведено додатно добија на значају када се узму у обзир акутни проблеми који годинама постоје на тржишту, који се огледају у доминантним позицијама два највећа оператора и њиховом понашању, које се манифестује у константном дампинговању цена њихових услуга испод тржишне вредности и акцијама 12-24 месеца за 1 динар које се циклично понављају. Orion telekom d.o.o. је мишљења да је Регулатор требао предвидети механизам постепеног увећања накнаде који би се одвијао у периоду од 3-5 година.	интернет шалтер Регулатора, WiFi портал, мапе покривености и портал RF спектра. Сви напред наведени ресурси су од великог значаја за успешно остваривање надлежности Регулатора, као и за подизање квалитета услуга које привредни субјекти пружају крајњим корисницима. Регулатор је у обавези да континуирано одржава и унапређује све ове системе уз напомену да је у складу са Законом у обавези да у наредном периоду успостави нове регистре, евиденције и базе података укључујући и географски преглед распрострањености широкопојасне мреже. Унапређено је присуство Регулатора на међународном нивоу у телима ITU, CEPT, RSPG, BEREC, ENISA и друго. Доношењем Закона о информационој безбедности („Службени гласник РС”, бр. 6/16, 94/17 и 77/19), са изменама и допунама овог закона које су усвојене у новембру 2019. године, којим је Регулатор добио нове надлежности и шири делокруг послова, између осталог, наметнута је обавеза за повећањем броја запослених. Законом о информационој безбедности предвиђено је да је за послове Националног центра за превенцију безбедносних ризика у ИКТ системима обављањем послова координације, превенције и заштите од безбедносних ризика у ИКТ системима у Републици Србији на националном нивоу (у даљем тексту: Национални ЦЕРТ), надлежан Регулатор. Сходно томе, имплементиран је систем за откривање сајбер претњи, успостављена је сарадња и повезивање са домаћим и међународним организацијама у области информационе безбедности. Национални ЦЕРТ се финансира из средстава Регулатора и између осталог, надлежан је за координацију, превенцију и
--	--

	заштиту од безбедносних ризика у ИКТ системима од посебног значаја у које спадају и дигитална инфраструктура и електронске комуникације. Имајући у виду наведено Регулатор се, у складу са развојем тржишта и обимом послова који произлазе из овлашћења уређених прописима који регулишу област електронских комуникација, кадровски оснажио - број запослених је повећан за скоро 60% у односу на 2010. годину. Упркос томе, годинама у назад у годишњим извештајима Европске комисије о напретку Републике Србије се истиче потреба „обезбеђивања пуне финансијске и оперативне независности Регулатора у складу са правним тековима ЕУ и ојачавање кадровских капацитета за проактиван рад“. Новим Законом о електронским комуникацијама утврђене су нове надлежности Регулатора, као на пример: спровођење стручног надзора у области електронских комуникација; вансудско решавање спорова; вођење свеобухватне базе података о врсти, географској локацији и расположивости свих капацитета електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава; прикупљање информација о географској распрострањености широкопојасних мрежа и израда географског прегледа области у којима широкопојасна мрежа није доступна и није планирана њена изградња; регулација цена услуга роминга, цена терминације и других елемената цена услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама. С тим у вези је потреба за повећањем кадровских капацитета, услед добијених додатних надлежности, у смислу проширења делокруга рада, нових овлашћења и обавеза Регулатора. На основу свега наведеног предложено повећање је неопходно за успешно
--	--

	остваривање надлежности Регулатора и у складу је са упоредном праксом. Регулатор истиче да је анализа упоредне праксе показала да је најчешће коришћена јединствена, недискриминаторна и технолошки неутрална стопа, као и да је одређени број Регулатора увео минимални износ прихода изнад ког се утврђује висина средстава неопходних за покривање административних трошкова насталих у вези са регулацијом и надзором тржишта. Како је крајњи циљ, у складу са упоредном праксом, постизање јединствене стопе за обрачун висине средстава у погледу свих предметних услуга електронских комуникација, Регулатор је, на овај начин, прописао повећање висине стопе које представља фазу ка постизању те јединствене стопе.
--	--

4. Савет страних инвеститора

Примедба	Одговор Регулатора
1. Висина средстава, члан 2. став 1. тачка 2) „Висина средстава које привредни субјекти плаћају Регулатору за покривање административних трошкова насталих приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења утврђује се у складу са законом којим се уређује област електронских комуникација и овим правилником, на основу података о укупном приходу оствареном од обављања делатности електронских комуникација у претходној календарској години, у складу са врстом електронске комуникационе услуге, према врсти електронске комуникационе мреже и износи: 2) Услуге које се пружају преко осталих мрежа за приступ, укључујући и услуге приступа, изнајмљивање електронских комуникационих ресурса и инфраструктуре	Примедба је размотрена и не усваја се. Регулатор је размотрио примедбу Савета страних инвеститора да је увећање стопе за наплату средстава, које привредни субјекти плаћају за покривање административних трошкова Регулатора за спровођење режима општег овлашћења представља озбиљно и непланирано финансијско оптерећење за привредне субјекте и указује да је Регулатор свеобухватно сагледао и анализирао све околности од значаја и утицаја у вези са повећањем. Висина средстава коју привредни субјекти плаћају Регулатору за услуге које се пружају преко јавне мобилне електронске комуникационе мреже укључујући и услуге приступа преко

- 0,2% од укупног прихода оствареног од обављања делатности електронских комуникација у претходној календарској години, и то на део прихода који прелази износ од 80.000.000,00 динара, оствареног за наведене услуге; - до коначног утврђивања висине средстава из претходне алинеје, плаћа се аконтација у висини коначно утврђених средстава из претходне календарске године.“ Примедба: Савет страних инвеститора сматра да је увећање стопе за наплату средстава, које оператори плаћају за покривање административних трошкова Регулатора за спровођење режима општег овлашћења од чак 250% представља озбиљно и непланирано финансијско оптерећење за операторе, као и да из образложења у Правилнику није јасно да ли је анализа административних трошкова коришћена приликом одређивања ове стопе. Стога Савет страних инвеститора предлаже да Регулатор у свој Финансијски план уврсти и објави анализу административних трошкова насталих приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења, на основу које би Регулатор донео одлуку о прилагођавању износа средстава, предвиђену Нацртом правилника. На тај начин би се повећала транспарентност самог процеса, а оператори би располагали неопходним информацијама за сагледавање финансијских импликација и предвидивост пословања.	јавне мобилне електронске комуникационе мреже је умањена у односу на тренутно важећи подзаконски акт, док је за услуге које се пружају преко осталих мрежа за приступ, укључујући и услуге приступа, изнајмљивање електронских комуникационих ресурса и инфраструктуре увећана, уз напомену да је по оба основа предвиђено ослобађање до износа од 80.000.000,00 динара. Пре свега, Правилником о висини накнада за обављање делатности електронских комуникација („Службени гласник РС“, број 93/10), који је у примени од 2010. године, утврђена је висина накнаде која није мењана и усклађивана са промењеним околностима на предметном тржишту у последњих 14 година. Ово је било могуће из разлога што је, раније важећим Законом о електронским комуникацијама на другачији начин било уређено финансирање Регулатора, односно сва средства од накнада по различитим основама су уплаћивана директно на рачун Регулатора и иста је Регулатор користио у складу са одобреним финансијским планом. Наведени начин финансирања је омогућио различита унапређења: унапређен је систем за мониторинг радиофреквенцијског спектра: изграђена је мрежа даљински управљаних контролно-мерних станица у руралу; изграђена је мрежа компактних даљински управљаних станица у урбаним срединама; набављена су мерна возила и мерна опрема; реконструисан је Контролно-мерни центар у Нишу и изграђен је приступни пут до објекта; успостављен је Портал приказа радиофреквенцијског спектра. Такође, уведено је редовно годишње упоредно мерење параметара квалитета
--	--

	мобилних мрежа и уступање детаљних резултата операторима; развијен је систем за мерење нивоа електромагнетског поља у урбаним срединама EMF; развијен је RATEL NetTest алат; унапређен је софтвер за предикцију електромагнетског поља, уз набавку пратећих база података; успостављена је база пренетих бројева; успостављена је база података о капацитетима који могу бити предмет заједничког коришћења и приступа; уведен је портал „Цене услуга“. У циљу побољшања пружања услуга крајњим корисницима успостављени су: интернет шалтер Регулатора, WiFi портал, мапе покривености и портал RF спектра. Сви напред наведени ресурси су од великог значаја за успешно остваривање надлежности Регулатора, као и за подизање квалитета услуга које привредни субјекти пружају крајњим корисницима. Регулатор је у обавези да континуирано одржава и унапређује све ове системе уз напомену да је у складу са Законом у обавези да у наредном периоду успостави нове регистре, евиденције и базе података укључујући и географски преглед распрострањености широкопојасне мреже. Унапређено је присуство Регулатора на међународном нивоу у телима ITU, CEPT, RSPG, BEREC, ENISA и друго. Доношењем Закона о информационој безбедности („Службени гласник РС”, бр. 6/16, 94/17 и 77/19), са изменама и допунама овог закона које су усвојене у новембру 2019. године, којим је Регулатор добио нове надлежности и шири делокруг послова, између осталог, наметнута је обавеза за повећањем броја запослених. Законом о информационој безбедности предвиђено је да је за послове Националног центра за
--	--

	превенцију безбедносних ризика у ИКТ системима обављањем послова координације, превенције и заштите од безбедносних ризика у ИКТ системима у Републици Србији на националном нивоу (у даљем тексту: Национални ЦЕРТ), надлежан Регулатор. Сходно томе, имплементиран је систем за откривање сајбер претњи, успостављена је сарадња и повезивање са домаћим и међународним организацијама у области информационе безбедности. Национални ЦЕРТ се финансира из средстава Регулатора и између осталог, надлежан је за координацију, превенцију и заштиту од безбедносних ризика у ИКТ системима од посебног значаја у које спадају и дигитална инфраструктура и електронске комуникације. Имајући у виду наведено Регулатор се, у складу са развојем тржишта и обимом послова који произлазе из овлашћења уређених прописима који регулишу област електронских комуникација, кадровски оснажио - број запослених је повећан за скоро 60% у односу на 2010. годину. Упркос томе, годинама у назад у годишњим извештајима Европске комисије о напретку Републике Србије се истиче потреба „обезбеђивања пуне финансијске и оперативне независности Регулатора у складу са правним тековима ЕУ и ојачавање кадровских капацитета за проактиван рад“. Новим Законом о електронским комуникацијама утврђене су нове надлежности Регулатора, као на пример: спровођење стручног надзора у области електронских комуникација; вансудско решавање спорова; вођење свеобухватне базе података о врсти, географској локацији и расположивости свих капацитета електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава; прикупљање информација о географској распрострањености широкопојасних
--	---

	мрежа и израда географског прегледа области у којима широкопојасна мрежа није доступна и није планирана њена изградња; регулација цена услуга роминга, цена терминације и других елемената цена услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама. С тим у вези је потреба за повећањем кадровских капацитета, услед добијених додатних надлежности, у смислу проширења делокруга рада, нових овлашћења и обавеза Регулатора. На основу свега наведеног предложено повећање је неопходно за успешно остваривање надлежности Регулатора и у складу је са упоредном праксом. Регулатор истиче да је анализа упоредне праксе показала да је најчешће коришћена јединствена, недискриминаторна и технолошки неутрална стопа, као и да је одређени број Регулатора увео минимални износ прихода изнад ког се утврђује висина средстава неопходних за покривање административних трошкова насталих у вези са регулацијом и надзором тржишта. У циљу фазног постизања јединствене стопе за обрачун висине средстава, Регулатор је прописао висине стопа из члана 2. овог Правилника. Сагласно одредби члана 28. Закона, финансирање Регулатора се врши на основу финансијског плана који за сваку годину доноси Савет Регулатора. Финансијским планом су утврђени укупни приходи и расходи Регулатора, укључујући и издвајања за средства резерви, као и елементи за одређивање трошкова зарада. Детаљне информације о Финансијском плану и Финансијском извештају налазе се на веб презентацији Регулатора.
2. Стручни надзор, члан 3. став 7. „Уколико се подаци достављени у ИФН	Примедба је размотрена и предлог се прихвата.

обрасцу значајно разликују од података који су наведени у годишњем финансијском извештају, Регулатор ће у складу са овлашћењима прописаним законом којим се уређује област електронских комуникација покренути поступак стручног надзора над привредним субјектом.“ Примедба: Савет страних инвеститора сматра да је овај став сувише ригидан и да разлика између ИФН обрасца и података у годишњим финансијским извештајима може представљати резултат људске грешке при оперативном поступању уноса и сабирања података и да на тај начин не произилази из намере привредног субјекта да прикаже мањи износ прихода од оних који је већ приказан у финансијским извештајима. Такође се истиче да није јасно шта представља „значајну разлику“ и по основу ког критеријума се утврђује да ли је одступање значајно или не. Савет страних инвеститора предлаже измену овог члана, тако да гласи: "Уколико се подаци достављени у ИФН обрасцу значајно разликују од података који су наведени у годишњем финансијском извештају, привредни субјект је у обавези да, најкасније у року од 15 дана, достави Регулатору исправку података уз образложење настале разлике, у супротном, Регулатор ће у складу са овлашћењима прописаним законом којим се уређује област електронских комуникација покренути поступак стручног надзора над привредним субјектом.“	Регулатор је размотрио примедбу Савета страних инвеститора и сматра да је могуће да до неслагања између предметних података дође услед људске грешке, те да је сврсисходно предвидети обавезу достављања исправке података са образложењем у најкраћем року, водећи рачуна да иста, не доведе до одуговлачења поступка. Регулатор ће „значајну разлику“ ценити у сваком конкретном случају, а иста се односи на такво одступање које може указивати на неисправност достављених података и захтева детаљнију проверу. Стога Регулатор, уноси измене у члан 3. став 7. тако да гласи: „Уколико се подаци достављени у ИФН обрасцу значајно разликују од података који су наведени у годишњем финансијском извештају, привредни субјект је у обавези да на захтев Регулатора, у најкраћем року а не дуже од 15 дана, достави Регулатору исправку података уз образложење настале разлике. У супротном, Регулатор ће у складу са овлашћењима прописаним законом којим се уређује област електронских комуникација покренути поступак стручног надзора над привредним субјектом.“
---	--

5. CETIN d.o.o

Примедба	Одговор Регулатора
1. Висина средстава, члан 2. став 1. тачка 2) „Висина средстава које привредни субјекти плаћају Регулатору за покривање	Примедба је размотрена и не усваја се. Чланом 173. Закона, који је ступио на снагу 7.5.2023. године, прописано је да

административних трошкова насталих приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења утврђује се у складу са законом којим се уређује област електронских комуникација и овим правилником, на основу података о укупном приходу оствареном од обављања делатности електронских комуникација у претходној календарској години, у складу са врстом електронске комуникационе услуге, према врсти електронске комуникационе мреже и износи: 2) Услуге које се пружају преко осталих мрежа за приступ, укључујући и услуге приступа, изнајмљивање електронских комуникационих ресурса и инфраструктуре - 0,2% од укупног прихода оствареног од обављања делатности електронских комуникација у претходној календарској години, и то на део прихода који прелази износ од 80.000.000,00 динара, оствареног за наведене услуге; - до коначног утврђивања висине средстава из претходне алинеје, плаћа се аконтација у висини коначно утврђених средстава из претходне календарске године.“ Примедба: CETIN d.o.o. сматра да ове измене нису биле раније најављене, а привредни субјекти би постали обвезници плаћања знатно увећаног намета који има парафискални карактер. У циљу сагледавања финансијских импликација и предвидивости пословања CETIN d.o.o. је мишљења да је потребно утврдити стопе за обрачун висине средстава тако да заиста буду сразмерне висини административних трошкова насталих приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења. CETIN d.o.o. прави паралелу између одредбе члана 28. став 3. Закона и члана 27. став 6. раније важећег закона који уређује област електронских комуникација и истиче да како Закон више не предвиђа могућност постојања вишка прихода над расходима, и констатује да је Регулатор у складу са	Регулатор доноси подзаконске акте на основу овлашћења прописаних овим законом у року од 18 месеци од дана ступања на снагу Закона, изузев, између осталог, акта из члана 29. став 4. Закона који ће се донети у року од 12 месеци од дана ступања на снагу истог. Прелазном одредбом Нацрта правилника (члан 6.) уређено је да ће се коначна висина накнаде за обављање делатности електронских комуникација за 2024. годину утврдити у складу са прописима који су на снази до почетка примене овог правилника, а завршном одредбом (члан 8.) уређено је да овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењује се од 1. јануара 2025. године. На овај начин омогућена је предвидивост пословања, а привредни субјекти који имају обавезу плаћања средстава у складу са овим правилником благовремено су обавештени и имају довољно времена да планирају своје трошкове. Административни трошкови настали приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења, прописани чланом 16. ЕЕСС, између осталог, укључују трошкове међународне сарадње, усклађивања и нормизације, анализе тржишта, праћење усклађености и спровођење контроле тржишта, као и регулаторне послове на изради и спровођењу подзаконских аката и одлука Регулатора. Сагласно одредби члана 28. Закона, финансирање Регулатора се врши на основу финансијског плана који за сваку годину доноси Савет Регулатора. Финансијским планом су утврђени планирани укупни приходи и расходи Регулатора, укључујући и издвајања за средства резерви, као и елементи за одређивање трошкова зарада. Планирање прихода и расхода Регулатора се заснива на најбољој процени која је усклађена са
--	---

чланом 29. Закона у обавези да врши анализу ових административних трошкова и по потреби врши прилагођавање висине средстава, при чему надокнада не може прећи вредност од 0,5%. Такође, CETIN d.o.o. истиче да је увидом у финансијски план Регулатора, страна 20. Пројекција прихода за 2024. годину, наведено да су приходи за 2024. годину 7% виши него планирани приходи за 2023. годину, између осталог, из разлога што су се повећали приходи оператора приликом обављања делатности електронских комуникација према врсти електронске комуникационе мреже или услуге. Даље, CETIN d.o.o. наводи да је на страни 22. дат преглед планираних расхода за 2024. годину у ком нису изражени расходи настали приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења. CETIN d.o.o. поставља питање шта ће Регулатор чинити са преосталим средствима на крају буџетске године, имајући у виду да је Регулатор до сада наплаћивао накнаде које су превазилазиле његове трошкове и неутрошена средства враћао у општи буџет.	познатим подацима о висини прихода и расхода из претходне календарске године. Детаљне информације о Финансијском плану и Финансијском извештају налазе се на веб презентацији Регулатора. Навођење одредби из раније важећег Закона о електронским комуникацијама које уређују разлику прихода и расхода утврђену годишњим финансијским извештајем, начин уплате и коришћење тих средстава, је несврсисходно имајући у виду да је Законом на другачији начин регулисано финансирање и средства за рад Регулатора, односно неспорно је да суфицит, односно вишак прихода над расходима више не постоји као категорија у Закону. Накнаде за коришћење нумерације и радиофреквенцијског спектра су уређене посебним законом и уплаћују се на посебан подрачун отворен код Управе за трезор, у складу са одредбом члана 32. Закона. За разлику од тих накнада, средства за рад Регулатора обезбеђују се на начин уређен чланом 29. Закона, из прихода које Регулатор оствари од средстава таксативно наведених у тач. 1) – 5) овог члана. Такође, напомињемо да су сви непорески приходи Регулатора, као и њихова сврха, утврђени Законом, а у складу са законом који уређује буџетски систем и у фискалном смислу не представљају „намет“, који нема упориште у позитивним прописима и чија се висина и обвезник не може унапред знати, нити предвидети. Имајући у виду динамику доношења подзаконских аката у складу са Законом, као и почетак њихове примене у 2025. години, Регулатор ће поред постојећих почети и са обављањем послова на основу нових надлежности уређених Законом и подзаконским актима. С тим у
--	---

	вези прецизнија анализа административних трошкова је могућа у 2026. години, након чега ће сагласно члану 29. став 5. Закона Регулатор на годишњем нивоу вршити анализу административних трошкова насталих приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења и по потреби вршити прилагођавање висине средстава, односно стопе за обрачун висине средстава.
--	---